DOMSTOLENS KENDELSE

5. marts 1986 *

I sag 69/85

angående en anmodning, som Verwaltungsgericht Frankfurt am Main i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Wünsche Handelsgesellschaft GmbH & Co., Hamburg,

mod

Forbundsrepublikken Tyskland, ved Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft, Frankfurt am Main,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende gyldigheden af Domstolens dom af 12. april 1984 samt vedrørende gyldigheden af artikel 1 i forordning nr. 3429/80 (beskyttelsesforanstaltninger vedrørende indførsel af champignonkonserves),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten Mackenzie Stuart, afdelingsformændene U. Everling, K. Bahlmann og R. Joliet, dommerne G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot, C. Kakouris, T. F. O'Higgins og F. Schockweiler,

generaladvokat: G. F. Mancini
justitssekretær: P. Heim

efter at have hørt generaladvokaten

afsagt følgende

* Processprog: Tysk.

KENDELSE

1 Ved kendelse af 21. februar 1985, indgået til Domstolen den 15. marts 1985, har Verwaltungsgericht Frankfurt am Main i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen en række præjudicielle spørgsmål vedrørende gyldigheden af Domstolens dom af 12. april 1984 (Wünsche Handelsgesellschaft mod Forbundsrepublikken Tyskland, 345/82, Sml. s. 1995) samt vedrørende gyldigheden af artikel 1 i Kommissionens forordning nr. 3429/80 af 29. december 1980 om fastsættelse af beskyttelsesforanstaltninger vedrørende indførsel af champignonkonserves (EFT L 358, s. 66).

2 Den nationale ret har stillet disse spørgsmål under den samme retstvist — mellem de samme parter i hovedsagen — som den, der gav anledning til den præjudicielle sag, hvori førnævnte dom af 12. april 1984 blev afsagt.

3 I henhold til artikel 1 i Kommissionens forordning nr. 3429/80 opkrævedes der som »beskyttelsesforanstaltning« i tidsrummet 1. januar-31. marts 1981 ved overgang til fri omsætning i Fællesskabet en tillægsafgift på 175 ECU/100 kg netto for champignonkonserves henhørende under pos. 20.02 A i den fælles toldtarif, for så vidt angik de mængder, der oversteg de ved den nævnte forordning fastlagte mængder.

4 Wünsche anlagde hovedsagen efter at have fået afslag på sin ansøgning om fritagelse for betaling af den nævnte tillægsafgift, hvorved Wünsche bestred gyldigheden af Kommissionens førnævnte forordning nr. 3429/80, som vedkommende nationale myndighed havde anført til støtte for afgørelsen.

5 Verwaltungsgericht Frankfurt am Main, der behandlede sagen, anså det for tvivlsomt, om artikel 1 i Kommissionens førnævnte forordning var gyldig, idet retten

— for det første fandt, at Wünsche ved fremlæggelse af offentlige statistiske oplysninger havde bevist, at de betingelser, hvorunder Kommissionen i henhold til Rådets grundforordninger kunne vedtage beskyttelsesforanstaltninger — nemlig at markedet for champignonkonserves var truet af alvorlige fodrstyrrelser — ikke var opfyldt. Følgelig anmodede den forelæggende ret Domstolen om at tage stilling til, om de nævnte betingelser var opfyldt, og udbad sig subsidiært retningslinjer vedrørende spørgsmålet;

— for det andet var af den opfattelse, at Kommissionen ikke havde været beføjet til at træffe andre beskyttelsesforanstaltninger end dem, der var hjemlet i Rådets forordning nr. 521/77 af 14. marts 1977 (EFT L 73, s. 28), som efter den forelæggende rets opfattelse indeholdt en udtømmende opregning af disse foranstaltninger.

6 Ved den førnævnte dom af 12. april 1984 kendte Domstolen for ret:

»Gennemgangen af det for Domstolen forelagte spørgsmål har intet frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af Kommissionens forordning nr. 3429/80«.

7 Det fremgår af sagen, at Verwaltungsgericht Frankfurt am Main anmodede Wünsche om en udtalelse om dommen. Wünsche gav udtryk for, at dommen var behæftet med væsentlige retlige mangler, og at den følgelig var uden enhver bindende virkning.

8 Herefter besluttede Verwaltungsgericht Frankfurt am Main, at sagen skulle udsættes, og at følgende præjudicielle spørgsmål skulle forelægges Domstolen:

»1) Er den af De europæiske Fællesskabers Domstol — første afdeling — den 12.4.1984 (sag 345/82) afsagte dom i strid med almindelige retsprincipper i fællesskabsretten, navnlig med princippet om kontradiktion eller med princippet om respekt for den ordinære domstolskompetence, idet

a) Domstolen ikke har taget stilling til sagsøgerens anbringende, hvorefter det bestrides, at de af Kommissionen anvendte statistiske oplysninger er korrekte, og navnlig ikke har foranstaltet bevisoptagelse;

b) Domstolen har tilvejebragt oplysninger om sagens faktiske omstændigheder, uanset at dette henhører under den forelæggende rets kompetence?

Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende

2) Skal den omhandlede dom fortolkes således, at artikel 14, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 516/77 af 14.3.1977 om den fælles markedsordning for produkter forarbejdet på basis af frugt og grønsager (EFT L 73 af 21.3.1977)

a) tildeler Kommissionen et skøn ved afgørelsen af, om der foreligger en forstyrrelse af markedet, og at dette skøn ikke alene omfatter fortolkningen af statistiske oplysninger, men tillige spørgsmålet om disses sandhedsgrad,

eller

b) indebærer, at officielle statistiske oplysninger, som medlemsstaternes regeringer via deres kompetente organer stiller til rådighed for Kommissionen for at denne kan overvåge forholdene på markedet og i givet fald iværksætte beskyttelsesforanstaltninger, ikke kan efterprøves ved domstolene?

Såfremt spørgsmål 2 besvares bekræftende

3) Er artikel 14, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 516/77, således som bestemmelsen er fortolket ved dommen af 12.4.1984, ugyldig, fordi bestemmelsen er uforenelig med trinhøjere fællesskabsnormer, navnlig med princippet om forvaltningens lovmæssighed (jfr. spørgsmål 2 a), henholdsvis med princippet om fuld retsbeskyttelse (jfr. spørgsmål 2 b)?

Såfremt spørgsmål 1 eller spørgsmål 3 besvares bekræftende

4) Er den forelæggende ret bundet af en dom, som Domstolen har afsagt i den samme hovedsag i medfør af artikel 177 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, når dommen enten er afsagt, uden at princippet om kontradiktion, henholdsvis princippet om respekt for den ordinære domstolskompetence, er overholdt, eller beror på et retligt grundlag, der er ugyldigt?

Såfremt spørgsmål 4 besvares benægtende

5) Er artikel 1 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 3429/80 af 29. december 1980 om fastsættelse af beskyttelsesforanstaltninger vedrørende indførsel af champignonkonserves (EFT L 358 af 31.12.1980) gyldig?«

9 Det fremgår udtrykkeligt af forelæggelseskendelsen, at den nationale ret med spørgsmålene 1-3 anmoder Domstolen om at tage stilling til, om den førnævnte dom af 12. april 1984 er ugyldig, at det med spørgsmål 4 ønskes fastslået, om den forelæggende ret i bekræftende fald ikke desto mindre er bundet af dommen, og

endelig at det med spørgsmål 5 på ny ønskes fastslået, om artikel 1 i Kommissionens førnævnte forordning nr. 3429/80 er gyldig.

De tre første spørgsmål

10 Det bemærkes, at der efter indholdet af disse spørgsmål skal tages stilling til, om en dom, hvorved Domstolen træffer en præjudiciel afgørelse, omfattes af de retsakter fra Fællesskabets institutioner, hvis gyldighed kan prøves under en præjudiciel sag i medfør af artikel 177, samt om Domstolen har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende de nævnte spørgsmål.

11 Afgørelsen af, om Domstolen er kompetent i så henseende, vil være at træffe i lyset af traktatens artikel 177 i det hele samt under hensyn til den kompetencefordeling mellem de nationale retter og Domstolen, som følger af denne bestemmelse.

12 Som tidligere fastslået af Domstolen, har det judicielle samarbejde mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 177, til formål at sikre, at fællesskabsretten anvendes ensartet i samtlige medlemsstater (dom af 1. december 1965, Schwarze mod Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel, 16/65, Sml. 1965-1968, s. 131).

13 Heraf følger, at der ved en dom, hvormed Domstolen præjudicielt tager stilling til fortolkningen eller gyldigheden af en retsakt fra en af Fællesskabets institutioner, træffes en retskraftig afgørelse vedrørende et eller flere fællesskabsretlige spørgsmål, som binder den nationale domstol ved afgørelsen af hovedsagen.

14 Det bemærkes endvidere, at artiklerne 38-41 i statutten for Domstolen udtømmende opregner de ekstraordinære retsmidler, og dermed de tilfælde, hvor den retskraft, der knytter sig til Domstolens afgørelser, kan brydes; disse bestemmelser finder ikke anvendelse på Domstolens domme i præjudicielle sager, hvori der ikke findes parter.

15 Den retskraft, der knytter sig til en dom afsagt i en præjudiciel sag, er imidlertid ikke til hinder for, at den nationale domstol, som dommen retter sig til, kan finde det nødvendigt på ny at indbringe en sag for Domstolen, inden der træffes afgørelse i hovedsagen. I henhold til Domstolens faste praksis er der adgang til at indbringe en sådan sag, såfremt den nationale domstol har vanskeligheder med hensyn til forståelsen eller anvendelsen af dommen, såfremt den nationale ret forelægger Domstolen et nyt retsspørgsmål, eller såfremt retten fremfører nye synspunkter, på grundlag af hvilke Domstolen kan tænkes at ville ændre sin besvarelse af et tidligere spørgsmål. Denne beføjelse til på ny at forelægge en sag for Domstolen indebærer imidlertid ikke, at gyldigheden af den allerede afsagte dom kan anfægtes, eftersom dette ville være i strid med den kompetencefordeling mellem de nationale retter og Domstolen, der følger af traktatens artikel 177.

16 Af disse grunde er en dom fra Domstolen vedrørende en præjudiciel anmodning ikke omfattet af de retsakter fra Fællesskabets institutioner, hvis gyldighed kan anfægtes under en præjudiciel sag i medfør af artikel 177. Domstolen har følgelig ikke kompetence til at træffe afgørelse vedrørende de tre første spørgsmål.

Det fjerde og det femte spørgsmål

17 Eftersom det fjerde spørgsmål udelukkende er stillet under den forudsætning, at Domstolen erklærer den førnævnte dom af 12. april 1984 for ugyldig, er det ufornødent at tage stilling til spørgsmålet.

18 Ved det femte spørgsmål har Verwaltungsgericht Frankfurt am Main blot på ny forelagt Domstolen spørgsmålet om gyldigheden af artikel 1 i forordning nr. 3429/80, som var genstand for den førnævnte dom af 12. april 1984, hvorved retten ikke har fremført andre argumenter, navnlig for så vidt angår de statistiske oplysninger, end dem som Domstolen allerede har taget stilling til under den foregående sag. Det følger af det anførte, at det således også er ufornødent at tage stilling til dette femte spørgsmål.

19 I henhold til procesreglementets artikel 92, stk. 2, kan Domstolen til enhver tid af egen drift efterprøve, om sagen skal afvises på grund af ufravigelige procesforudsætninger; med hjemmel i procesreglementets artikel 91, stk. 3 og 4, har Domstolen besluttet at træffe afgørelse herom uden mundtlig forhandling.

Sagens omkostninger

20 De udgifter, der er afholdt af Rådet og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale domstol, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

Af disse grunde

bestemmer

DOMSTOLEN

1) Domstolen har ikke kompetence til at træffe afgørelse vedrørende de tre første spørgsmål.

2) Det er ufornødent at træffe afgørelse vedrørende det fjerde og det femte spørgsmål.

Således bestemt i Luxembourg den 5. marts 1986.

P. Heim
Justitssekretær

A. J. Mackenzie Stuart
Præsident